

5 Transporter

Statistiska uppgifter om transport av livsmedel kan hämtas från den transportstatistik, som SCB utarbetar på uppdrag av SIKÄ (Statens Institut för KommunikationsAnalys). Överlag gäller dock att statistiken på området redovisas med begränsad specificering på olika slag av livsmedel. Dessutom ingår i lastbilsstatistiken inte de transporter

som sker med mindre lastbilar (se nedan). En stor del av de lokala livsmedelstransporterna från centrallager i en tätort till butik sker med mindre lastbilar. Givetvis ingår inte heller hushållens transporter från butik.

I detta kapitel redovisas vissa uppgifter från statistiken över landtransporter samt transportkostnader enligt industristatistiken.

5.1 Landtransporter

Statistik över varutransport med lastbil och järnväg togs fram vart tredje år under perioden 1987–1993. Före 1987 utarbetades statistiken varje år. Från och med 1995 är statistiken genom EU-krav åter årlig.

Undersökningspopulationen för lastbilstatistiken omfattar samtliga lastbilar som enligt Centrala Bilregistret (CBR) har en maximilastvikt om minst 3,5 ton och är aktivregistrerade i Sverige. Före 1993 var den nedre gränsen satt vid 2 tons maximilastvikt.

Undersökningen sker med postenkät och ca 2 000 lastbilsägare får varje kvartal lämna uppgifter (t.o.m. andra kvartalet 1996 ingick ca 4 000 lastbilsägare i urvalet). För att begränsa uppgiftslämnandet skall redovisningen per lastbil bara avse en av veckorna under kvartalet. Uppgiftslämnarna fördelas jämnt på kvartalets veckor, vilket betyder ungefär samma antal lastbilar varje vecka.

Uppgifter redovisas bl.a. om transporterade ton, presterade tonkilometer, använd tid i timmar, körsträcka i kilometer och transporterad varukategori. Varuindelning sker sedan 1995 enligt den s.k. NST/R-nomenklaturen (Nomenclature uniforme des marchandises pour les statistiques de transport).

I statistikredovisningen sker uppdelning efter bl.a. *yrkesmässig trafik* (lastbilar som utför transportarbete för annans räkning mot ersättning) respektive *firmatrafik* (transporter för lastbilsägarrens egen räkning).

I redovisningen har de uppgifter som lämnats per vecka räknats upp till att avse kvartal, varvid korrigering samtidigt gjorts för undersökningsbortfallet, vilket i 1999 års undersökning var 18,7 procent.

När det gäller järnvägstransporterna erhålls uppgifterna till statistiken direkt från SJ.

Transporter

Tabell 5.1.1

Varutransporter med lastbil och järnväg 1995–1999 efter varuslag, milj. tonkilometer. Redovisning enligt NST/R-systemet

Road goods transport by lorries and by railway in 1995–1999 by commodity groups. Performed ton-km, millions. Specification according to the NST/R-system

	Spannmål	Potatis, andra färska el. frysta grönsaker, färsk frukt	Levande djur, sockerbetor	Livsmedel och djurfoder	Oljefrö och oljehaltiga frukter och fetter	Summa livsmedel och jordbruksprodukter	Andra varor	Totalt
NST/R-kod	1	2	3	6	7	1–3, 6–7	4–5, 8–24	1–24
Lastbilstransporter								
1995	162	294	– ¹	4 185 ¹	43	4 684	24 640	29 324
1996	322	337	167	3 788	40	4 654	26 531	31 185
1997	307	440	200	5 110	67	6 124	27 003	33 127
1998	283	611	234	3 851	104	5 083	27 590	32 673
1999	350	605	189	3 791	57	4 992	27 769	32 761
Järnvägstransporter								
1995	15	81	0	357	25	478	18 419	18 973
1996	12	69	0	393	33	507	17 944	18 451
1997	13	84	0	427	35	559	18 112	18 671
1998	15	88	0	489	41	633	18 007	18 640
1999	19	90	0	531	37	677	17 801	18 478

1) Levande djur och sockerbetor ingår i kod 6 år 1995.

Källa: SIKA/SCB, Transportstatistiken, SJ.

Tabell 5.1.2

Medeltransportlängd i km samt medellastvikt i ton för lastbilstransporter efter varuslag 1995–1999. Redovisning enligt NST/R-systemet

Mean haulage distance in km and mean load weight on lorries in tons by commodity groups in 1995–1999. Specification according to the NST/R-system

	Spannmål	Potatis, andra färska el. frysta grönsaker, färsk frukt	Levande djur, sockerbetor	Livsmedel och djurfoder	Oljefrö och oljehaltiga frukter och fetter	Summa livsmedel och jordbruksprodukter	Andra varor	Totalt
NST/R-kod	1	2	3	6	7	1–3, 6–7	4–5, 8–24	1–24
Medeltransportlängd, km								
1995	86	164	– ¹	135 ¹	248	134	77	82
1996	92	144	142	145	249	140	92	97
1997	81	160	94	184	232	167	96	104
1998	74	226	73	164	147	150	91	97
1999	111	184	123	150	233	149	94	100
Medellastvikt, ton								
1995	33,2	14,4	– ¹	14,9 ¹	27,4	15,2	18,0	17,5
1996	28,4	12,8	8,1	15,4	24,6	15,2	18,7	18,0
1997	32,8	15,4	13,6	17,5	27,3	17,6	18,3	18,2
1998	33,1	18,2	11,0	15,5	29,0	16,1	18,6	18,2
1999	32,2	13,5	9,4	15,6	31,7	15,6	13,8	14,0

1) Levande djur och sockerbetor ingår i kod 6 år 1995.

Källa: SIKA/SCB, Transportstatistiken.

Tabell 5.1.3

Varutransporter i lastbil 1999 efter varukategori och transportör, milj. tonkilometer

Road goods transport in 1999 by lorries by commodity groups and by kind of operation.

Performed ton-km, millions

CTSE-kod	Varukategori	Yrkes- mässig trafik	Icke yrkes- mässig trafik	Totalt	Därav i % på transport- avstånd (km)			
					0– 24	25– 99	100– 299	300–
1	Spannmål	340	10	350	1	19	47	33
2	Potatis, andra färska eller frysta grönsaker, färsk frukt	475	130	605	1	11	25	64
3	Levande djur, sockerbeter	164	25	189	1	25	51	23
6	Livsmedel och djurfoder	2 655	1 136	3 791	1	11	48	39
7	Oljefrö och oljehaltiga frukter och fetter	57	–	57	–	2	46	52
1–3, 3–7	Jordbruksvaror och livsmedel	3 691	1 301	4 992	1	12	46	41
4–5, 8–20	Andra varor	25 720	2 048	27 769	5	17	39	39
	Totalt	29 411	3 349	32 761	4	16	40	39

Källa: SIKA/SCB, Transportstatistiken.

5.2 Transport- och emballagekostnader

Uppgifter om livsmedelsindustrins transportkostnader ges av den redovisning som varje företag med minst 50 anställda är skyldig att lämna till företagsstatistiken (se kap. 2). Uppgifter om emballagekostnader ingår dock inte i denna insamling vilket de däremot gjorde i industristatistiken t.o.m. 1996. Statistiken brister även i övrigt i jämförbarhet med den tidigare statistiken, främst

genom begränsningen till företag med minst 50 anställda. Fram t.o.m. 1996 skulle uppgifter lämnas för företag med i genomsnitt minst tio anställda under året.

I företagsstatistikens uppgifter om transportkostnader ingår inte de transporter som livsmedelsföretagen själva ombesörjer (ungefär 26 procent av lastbilstransporterna uttryckta i tonkilometer enligt tabell 5.1.3).

Tabell 5.2

Livsmedelsindustrins (exklusive fodermedelsindustrins) och dryckesvaruindustrins totala rörelsekostnader med särredovisning av kostnader för emballage och lejda transporter
Total operating expenses of the food manufacturing industry (excl. the animal feed industry) with separated accounts for costs of packing and hired transports

	Tillverk- ningsin- dustri	Livsme- dels- och dryckes- varuin- dustri ¹	Slakte- rier och köttvaru- industri	Fiskbe- rednings- industri	Frukt-, bär- och grönsaks- industri	Olje- och fettvaru- industri	Mejerier och glassin- dustri	Kvarnpro- dukt- och stärkelse- industri
SNI 92	D	151-159	151	152	153	154	155	156
Totala rörelsekostnader, mkr								
1991	721 206	99 685	29 292	2 028	3 473	4 297	20 051	3 073
1992	686 074	97 649	28 961	1 914	3 738	3 863	19 123	2 719
1993	707 145	100 051	30 139	2 009	4 370	4 547	19 924	2 758
1994	820 571	108 174	31 245	2 259	5 503	4 300	22 061	3 047
1995	963 762	111 083	30 267	2 573	5 610	4 381	22 364	2 806
1996	988 058	109 168	28 639	2 879	5 541	4 271	22 656	3 721
1997 ²	963 409	102 830	25 743	1 334	5 201	4 230	26 175	2 350
1998	1 026 683	100 238	23 697	1 478	5 528	6 275	22 702	2 610
Kostnader för emballage, mkr								
1991	11 225	5 910	532	156	440	224	1 100	100
1992	10 569	5 939	570	140	457	197	1 162	58
1993	10 455	5 677	568	157	454	229	1 168	60
1994	11 547	6 018	556	164	518	261	1 187	64
1995	12 784	6 199	596	179	531	267	1 309	78
1996	13 273	6 530	600	227	534	269	1 380	125
1997
1998
Procent av rörelsekostnad								
1991	1,6	5,9	1,8	7,7	12,7	5,2	5,5	3,2
1992	1,5	6,1	2,0	7,3	12,2	5,1	6,1	2,1
1993	1,5	5,7	1,9	7,8	10,4	5,0	5,9	2,2
1994	1,4	5,6	1,8	7,3	9,4	6,1	5,4	2,1
1995	1,3	5,6	2,0	7,0	9,5	6,1	5,9	2,8
1996	1,3	6,0	2,1	7,9	9,6	6,3	6,1	3,4
1997
1998
Kostnader för lejda transporter, mkr								
1991	17 112	2 492	509	41	80	108	586	111
1992	16 063	2 704	500	43	88	110	616	102
1993	18 062	3 015	585	47	295	147	670	93
1994	20 739	3 182	645	54	371	120	671	116
1995	23 485	3 329	708	63	408	140	731	117
1996	24 431	3 466	704	48	419	161	792	152
1997 ²	24 146	2 637	397	22	144	197	735	88
1998	27 537	3 647	582	33	596	173	790	97
Procent av rörelsekostnad								
1991	2,4	2,5	1,7	2,0	2,3	2,5	2,9	3,6
1992	2,3	2,8	1,7	2,3	2,3	2,9	3,2	3,8
1993	2,6	3,0	1,9	2,3	6,8	3,2	3,4	3,4
1994	2,5	2,9	2,1	2,4	6,7	2,8	3,0	3,8
1995	2,4	3,0	2,3	2,4	7,3	3,2	3,3	4,2
1996	2,5	3,2	2,5	1,7	7,6	3,8	3,5	4,1
1997 ²	2,5	2,6	1,5	1,7	2,8	4,6	2,8	3,7
1998	2,7	3,6	2,5	2,3	10,8	2,8	3,5	3,7

Tabell 5.2 (forts.)

	Övrig livsmedelsindustri	Varav Bagerier, knäckebröds- och kexindustri	Choklad- och konfektindustri	Dryckesvaruindustri ³	Varav Ölbryggerier	Mineralvatten- och läskedrycksindustri
SNI 92	158	1581-82	1584	159	1596	1598
Totala rörelsekostnader, mkr						
1991	24 120	8 441	3 982	9 063	2 457	3 358
1992	23 104	8 577	3 534	9 746	2 578	3 498
1993	23 029	8 176	3 694	8 253	2 671	3 183
1994	25 809	8 552	4 273	9 562	2 691	3 457
1995	28 724	8 707	4 707	10 055	3 452	3 530
1996	<u>27 488</u>	<u>8 887</u>	<u>5 241</u>	<u>9 718</u>	<u>3 413</u>	<u>3 323</u>
1997 ²	25 731	7 223	4 240	11 223	3 765	4 729
1998	23 025	7 264	4 497	11 294	3 965	4 246
Kostnader för emballage, mkr						
1991	1 509	475	392	1 794	503	831
1992	1 418	464	354	1 862	558	796
1993	1 448	493	357	1 535	340	688
1994	1 550	511	409	1 648	347	723
1995	1 696	568	435	1 462	434	713
1996	1 813	602	451	1 516	588	623
1997
1998
Procent av rörelsekostnad						
1991	6,3	5,6	9,9	19,8	20,5	24,7
1992	6,1	5,4	10,0	19,1	21,7	22,7
1993	6,3	6,0	9,7	18,6	12,7	21,6
1994	6,0	6,0	9,6	17,2	12,9	20,9
1995	5,9	6,5	9,2	14,5	12,6	20,2
1996	6,6	6,8	8,6	15,6	17,2	18,8
1997
1998
Kostnader för lejda transporter, mkr						
1991	628	309	60	347	130	109
1992	674	312	73	461	246	105
1993	719	309	74	355	125	98
1994	723	329	64	362	120	105
1995	746	331	73	295	157	102
1996	<u>774</u>	<u>350</u>	<u>75</u>	<u>299</u>	<u>167</u>	<u>90</u>
1997 ²	466	297	48	525	316	85
1998	608	284	46	706	396	186
Procent av rörelsekostnad						
1991	2,6	3,7	1,5	3,8	5,3	3,2
1992	2,9	3,6	2,1	4,7	9,5	3,0
1993	3,1	3,8	2,0	4,3	4,7	3,1
1994	2,8	3,9	1,5	3,8	4,4	3,0
1995	2,6	3,8	1,5	2,9	4,5	2,9
1996	<u>2,8</u>	<u>3,9</u>	<u>1,4</u>	<u>3,1</u>	<u>4,9</u>	<u>2,7</u>
1997 ²	2,0	4,1	1,1	4,7	8,4	1,8
1998	2,6	3,9	1,0	6,2	10,0	4,4

- 1) Inklusive fodermedelsindustrin (SNI 157).
- 2) Uppgifterna fr.o.m. 1997 är ej direkt jämförbara med den tidigare serien (se sid. 95).
- 3) Uppgifterna för 1997–1998, främst 1997, är av olika anledningar osäkra.

Källa: SCB, Företagsstatistiken.

Källor:

Tabell 5.1.1. Statistik rörande varustransporter på landsväg och järnväg har publicerats av SCB vart tredje år i Statistiska meddelanden serie T, senast i T 30 SM 9903, "Inrikes trafik med svenska lastbilar och på järnväg under 1998, Definitiva uppgifter". I redovisningen sker viss uppdelning på varukategori, men utan närmare specificering på olika slag av livsmedel. Statistiken produceras fr.o.m 1995 varje år. Fr.o.m redovisningsåret 1993 publiceras uppgifter även kvartalsvis. Statistiken publiceras också i databas i anslutning till SCB:s webbplats www.scb.se.

Tabell 5.1.2. – 5.1.3. Se tabell 5.1.1.

Tabell 5.2. Uppgifter om industrins transport- och emballagekostnader för olika näringsgrenar har varje år t.o.m. 1996 publicerats av SCB i serien SOS, senast i "Industri 1996, Del 1. Branschdata". Fr.o.m. redovisningsåret 1997 sker enbart publicering i databas i anslutning till SCB:s webbplats www.scb.se. Uppgifterna kan dock inte direkt jämföras med uppgifterna för tidigare år då statistiken numera är begränsad till företag med minst 50 anställda (tidigare minst 10 anställda). I denna publicering ingår inte längre uppgifter om emballagekostnader.